

XLI

Un vehicle de la guàrdia civil esperava a la vora del Camí Reial, única artèria que travessava la Vall tot al llarg, ancestral senda per als ramats que, procedents de Castella, cercaven el port de Gandia. Va encendre els llums i la sirena va fer un reneç desganat, com si no volgués aplegar a sonar del tot. Amb els focus els va fer un senyal perquè s'aturaren. Entre dues clarors, amb el cel rogenç al darrere, es va obrir la porta del 4X4 i va sorgir una figura amb qui no comptaven. De fons s'oïen les veus metàl·liques i entretallades de la ràdio del cotxe patrulla. A poc a poc, amb mesurades passes, l'agent s'hi va acostar al vehicle que s'havia aturat.

—Bona nit! La documentació! —era la veu inconfusible del sergent Dalmàs.

—Bona nit, sergent! —li va respondre Jaume mentre escarbava a la guanterera.

—La del vehicle, bé... I mostre'm el seu permís de conduir...

—Ací el té —li va dir el conductor mentre li l'allargava amb mans quasi imperceptiblement tremoloses.

Malgrat tot, Dalmàs ho va notar, va mirar la Carme i la Llúcia. També els va demanar el document d'identitat mentre ataüllava les cares de tots tres. I va prosseguir l'interrogatori, amb parsimònia, amb una veu que no deixava de ser d'un busca-raons.

—I què se'ls ha perdut per ací a aquestes hores?

—Que ha passat alguna cosa? —va retrucar el Jaume.

—Nosaltres vivim ací, en Almorca! —contestaren el duet femení—. Que no ens coneix?

—I vosté? No és d'ací. On viu? —va prosseguir l'agent sense contestar-los, tot encarant-se al Jaume amb un esguard que no feia albirar bones vibracions.

—Sóc del poble, he viscut fora i acabe de tornar... A més, sí que em deu de conèixer de l'altre dia, quan va vindre tan enjorn a visitar-nos ca la *senyó* Maria? Que no se'n recorda?

Amb aquell posat fatxenda, impassible, Dalmàs anava a dir-los alguna cosa, quan, de sobte, s'obri la porta del copilot del cotxe patrulla i ix un altre agent, que s'acosta al vehicle i, saludant amb la mà a la visera s'adreça al seu superior:

—Sergent, ens informen que hi ha hagut un accident a la comarcal CV-613, a la revolta de Benissuera.

Un Dalmàs a qui la interrupció ha vingut de perles, s'acomia amb un gest sec i un "poden seguir" que vol ser pausat. Gira gropa, i, mentre camina, ara sí amb certa celeritat, l'altre guàrdia li acaba de donar detalls del succés:

—Sembla que un tràiler ha fet tisora, i s'ha endut per davant la tanca de l'escola.

Una tanca que, tot siga dit, després d'anys d'oblit, la Conselleria d'Educació acabava de reparar.

XLII

La Casa Sant Pasqual era una heretat que havia pertangut a un llinatge dels històrics vingut a menys, malgrat pertànyer a l'Opus Dei, que sempre són una ajudeta. Don Pasqual, Barrina, assabentat d'aquella ganga, va veure de seguida l'oportunitat de fer-se un lloc entre aquelles nissagues de nous rics, sobretot entre l'empresariat tèxtil, i negociants de diferents pelatges.

Malgrat que ell també havia balafiat molts dels béns de la seua família, en aquell mas s'havia entestat en colgar bona part dels diners negres que poava a trencacoll d'esquenes a Hisenda. Un mas que tenia molt d'interés en mantindre a les seues mans. Llucià Boronat i Emigdi Galbis, l'un constructor i l'altre farmacèutic, foren els seus testaferros per anar acaparant a poc a poc i sense alçar polseguera totes aquelles terres que voltaven l'heretat antiga. Així van caure a les seues mans cases i terrenys de la Casa Sant Vicent, del Barranquet de Dalt i del de Baix, tot l'Asseit, fins i tot van aplegar a temptejar infructuosament la Casa Nàsio, però no va haver-hi mans en tropessar amb els hereus d'un eclesiàstic com fou aquell interessat Mossén Esplugues, un agullentí que fou rector de Montaverner i que va mantenir i guanyar un plet, el de Colata, a Bellvís, senyor de Benissuera, allà pel segle XVIII. La genètica és el que té, dos-cents anys després hi ha qui se't pot assemblar.

I una vegada a les seues mans, aquell cacic va començar a aplanar aquelles terres d'albarís al seu gust. No sols va rompre la terra, sinó que marges i bancals ancestrals van desaparéixer per convertir-ho tot en un conjunt més semblant a un *cortijo* que no pas a un mas. El resultat final fou l'actual casota que, enmig d'aquella fincassa, passava desapercibuda per als qui circulaven per aquells camins tan concorreguts per caçadors, ciclistes o els qui

volien acurtar uns quants quilòmetres per aplegar a Ontinyent. Ni des del Camí Reial de Gandia ni des del Camí d'Aielo hom podia sospitar la immensitat d'aquella transformació tan enorme. Una finca vigilada amb goril·les i càmeres des de llocs estratègics. Quasi inaccessible per qui no estigués convidat. A banda i banda, dos dels rius principals, el d'Albaida i el d'Ontinyent, marcaven les fites d'aquella possessió.

Ara hi havia noves pinades, un corral eqüestre, amb cavallerisses i fins i tot una placeta de bous, un *tentadero*, on fins i tot havien toreat per al selecte públic toreros de renom. Tampoc no hi mancava l'aigua enmig d'aquell secà on, en estiu, un implacable sol badava les pedres i talbava els sentits.

La casa, eixamplada en totes direccions, només tenia planta baixa i un pis, si n'exceptuem el colomeret, convertit en solàrium i observatori astronòmic, que no hi havia de faltar cap capritx. Ara la caseta dels mitgers, que hi vivien tot l'any, era una vivenda digna, però apartada de l'heretat. En l'edifici principal hi havia una vintena de cambres, no gens petites, amb sengles banys, armariats i tots els complements. Poques vegades a l'any, només pels aniversaris o sants de la família, s'omplia la casa. La resta de l'any, només alguns caps de setmana acudia la família sencera, muller, fills i gendres i nores inclosos.

De dilluns a divendres l'únic que hi tenia reservat l'espai era Barrina. Ben sovint, sense previ avís, o només amb una telefonadeta a mitjan vesprada l'amo avisava l'Adrià, el mitger, que preparàs sopar per a sis, set, deu o catorze amigots, segons la grandària de la partida d'aquella nit. Perquè allò es convertia ben sovint en una timba, per on passaven els potentats de la zona, i on se solien jugar fins les celles, al truc, al pòquer, a la ruleta o als daus. S'hi conten succeïts d'alguns que hi havien perdut finques, cases, cotxes de luxe. Fins i tot el borratxí del Botiguer s'hi va jugar, i va perdre, la dona. Ningú gosa dir com es va

solucionar allò, però a canvi d'alguns favors sexuals i diners ho hagueren de solventar. Eren altres temps, on el masclisme no estava en el punt de mira de la societat.

Així i tot, junt amb les cartes solien acudir les bagasses que el femeller de l'Ortiz els duia del Club l'Ant, a la Ribera, o del Dafne, de Torrevella. Sempre presumia de dur carn fresca. En aquell vil negoci n'havien passat de tot el món: les expertes en *fellatio* de Cadis, les expertes en el francès de Nîmes, o en el grec de Barcelona. Aquella nit eren lituanes, unes ninetes que haurien de suportar l'alé i les depravacions més insospitades d'aquells degenerats. Alcohol i drogues corrien a dojo.

—Xe, quan Don Pasqual crida, acudiu tots. Així m'agrada, Gelabert —un desvanit amfitrió que no necessitava *uela* que l'elogiàs.

Efectivament, no hi van faltar ni Gelabert el cerer, ni els bessons Penadés, ni Mollà l'impressor, ni l'arquitecte Torró, ni Martínez el fatxa, ni tampoc el Gianni, el Blai, Vila i Cacau. Ni el sergent Dalmàs, una vegada havia complert el seu horari de treball a la Benemèrita, amb aquell importú accident a l'escola de Benissuera. No n'eren mai tretze, ja sabeu com són de supersticiosos els jugadors, i molt especialment aquells perdurables.

XLIII

Després de l'ensurt de trobar-se pel camí amb el Dalmàs, s'hi van aplegar ca la Carne per continuar buidant el portàtil. A aquesta reunió nocturna hi van acudir Fenoll i Laia, que semblava que havien fet rosca. En relatar al caporal amb qui s'havien trobat, ell, com tenia costum, ho va apuntar amb llapis a la seua llibreteta de butxaca.

Pegaren un mosset amb uns entrepans, salmorra, vinet i encetaren un meló de tot l'any d'aquells grocs de la Pobla del Duc. Últimament la seua dieta havia caigut en picat. No tenien seguida, sempre acabaven menjant d'arrapa i fuig. Començaven a enyorar la tranquil·litat d'un dinaret de calent casolà, a ser possible fet per la mare, per qualsevol mare de qualsevol d'ells. Ah! Una cassola al forn, per l'amor de Déu! Un esguellat de pimentó amb tomaca!

Aquella nit eren conscients que tota aquella informació que estaven descobrint començava a cremar-los en les mans. No volien torbar-se més i engegaren els ordinadors mentre acabaven de sopar. Començaren a especular sobre quines novetats es trobarien aquella nit.

—Crec que algunes coses importants, greus fins i tot... —va avançar Llúcia.

—Jo espere trobar suficients elements per aclarir la seua mort, i crec que encara poden haver-hi detalls més sucosos sobre d'altres personatges que vull desemascarar, a ser possible, clar —Fenoll treballava a dues bandes, de dia i de nit, i mantenia el cabet claret, posava tots els ulls i l'enteniment en el que feia.

—Vinga, que ja podem començar la tasca d'avui —Jaume *dixit*.

—Ja farem un paronet per al cafenet, el timó, o la til·la, qui sap si ens n'hauem de prendre encara per tranquil·litzar-nos —proposava Carmeta.

—Au, xe: “*queda inaugurado este pantano*” —una Laia sorneguera els va sorprendre.

Regirant els arxius i carpetes pel nom, bandejaren les carpetes dedicades a les festes de Sant Antoni, a les de Pasqua, a les de moros i cristians i a les patronals de la tardor. També deixaren de costat alguns treballs seus de la Llicenciatura de Periodisme (finalment ho havia estudiat, però en la Universitat pública). Subcarpetes com “treballs de Narrativa Audiovisual I, II i III”, “Teoria de la Comunicació” o “Producció i realització periodística” en parlaven ben a les clares del contingut, i semblaven interessants per una altra ocasió. Van decidir, però, obrir un Diari que començava en 2005. I reblaren el clau.

2005

Dissabte 10 de setembre de 2005. Èxit en la reunió que vam fer anit. Ca l'Enric Mateu tota la gent interessada en posar en marxa Ràdio Vallldalbaidina: n'érem vint-i-sis, quasi tots provinents dels àmbits de la cultura i de la docència. Hi eren representants de la Coordinadora pel Valencià, del Grups Culturals d'Aielo, l'Olleria, Castelló de les Gerres, Benigànim, Bellús, Almorca, Fontinens i Atzeneta d'Almorca; també el Grup Ecologista de la Vall d'Albaida, i l'Assemblea Musical comarcal. Hem acordat emetre principalment mitjançant Internet, ja que la tecnologia ens permet molta més autonomia, ubiqüitat, sense haver de perdre més temps del necessari en desplaçaments i reunions.

Com que no tenim preparació tècnica, encara que molts hem fet de manera *amateur* els nostres programetes d'àmbit escolar, ens cal

una major formació tècnica per posar l'emissora en marxa. Ens autoconvoquem al mateix lloc, al Barranc Fondo del Ràfol de Salem, per a d'ací quinze dies, per fer un curset intensiu de cap de setmana.

Cap de setmana de 24 i 25 de setembre. Jornada d'autoformació. L'Enric Mateu i la Marta Benlloch, que ja havien treballat en algunes emissores de ràdio, i que havien estat en contacte amb els companys de les emissores de La Ràdio a l'Escola, a XTEC Ràdio, de les quals han rebut l'assessorament i les facilitats tècniques per posar en marxa el nostre projecte.

Ens n'eixim ben pagats del resultat que estem obtenint.

Cap de setmana del 15 i 16 d'octubre. La segona setmana de formació ens serveix per arredonar certs aspectes, com la programació que volem, i la temporalització que estem disposats a posar en marxa. Ah! I les responsabilitats que cadascú haurà d'assumir, en la nostra organització en xarxa.

Quant als continguts, hem acordat una programació comuna, i la possibilitat d'anar-la penjant periòdicament.

És un projecte que engresca.

Ens apleguen els primers missatges de suport a la iniciativa.

Dimarts 15 de novembre. El meu reportatge, en el que pose al descobert les activitats de l'empresa Accelerated Business, que acaba d'aterrar a la comarca i de la qual hi ha escasses dades, me l'ha rebutjat *Ciutadella*, el primer periòdic al qual li l'he oferit. Em donen llargues, i comence a fartar-me. Hauré de pensar

en publicar-ho en *El Provincial*, o en els setmanaris *Crònica*, o *Pou*.

Dilluns 21 de novembre. A *El Provincial*, Pérez, el mateix responsable que ja coneixia de fa anys i que ja me la va jugar amb allò dels coloms del Tio Cento, m'ha tornat a comminar a abandonar tota aquesta línia d'investigació. Ara ha sigut més suau: no m'ha confirmat que ha rebut pressions, però m'ha volgut convèncer que a la gent ara li interessien temes més banals. I m'ha oferit seguir les actuacions de Francisco, proposta a la qual li he retrucat amablement oferint la possibilitat de seguir Pot de Plom en una *tournée*. M'ha mirat amb cara d'incredulitat i m'ha despatxat amablement, i sense cap reportatge que fer.

Dimarts 22 de novembre. Idèntica resposta negativa he trobat en la directora del setmanari *Pou*, Conxa Ferri, pel matí, i amb el cap de redacció de *La Revista*, Ramon Boronat. La manca d'espai, en el primer cas, i la manca de peles en el segon són les excuses per no acceptar-me la publicació.

No sé si ho he imaginat, però un cotxe m'ha estat seguint en tot el meu recorregut.

Dimecres 23 de novembre. Matine per acudir a la redacció del nou *Diari de les Comarques Centrals (DCC)*, amb seu al Comtat, a Muro. El mateix Land Rover d'ahir, amb vidres tintats, em segueix. Puc apuntar la seua matrícula: 2953HRT, si no m'enganye.

Roger Mora, el director, s'ho pren amb interès, però no em garanteix res. Hauré de tornar. Si m'ho rebutgen una altra vegada, hauré de pensar en trobar una alternativa per a fer-ho públic, en

canviar de feina, o, si no puc guanyar algun sou ràpidament, exiliar-me. No puc viure més de gorra ca ma mare.

Divendres 16 de desembre. Davant tanta negativa he decidit encetar la publicació de tots aquests reportatges, que algú vol secrets, per al públic. M'estic posant al dia i ho penjaré al bloc que el meu amic Enric m'està ajudant a construir. Torne a estar il·lusionat.

Dilluns 17 de desembre. Contra tot pronòstic, Roger Mora em truca per acudir al DCC, que té alguna cosa que oferir-me. En aplegar, m'atén de seguida: lamentablement no em podrà publicar el que li oferisc, però vol comptar amb mi com a corresponal del DCC a Almorca. I no només això: també m'ofereix de fer-ne per al diari Ara, amb col·laboracions més esporàdiques, almenys una a la setmana. Tot retribuït barata l'espai que publique, fotos a banda. No estic en nòmina però puc alenar."

—No sabia que s'ho estiguera passant tan malament —va confessar Llúcia.

— ...un Land Rover matrícula 2-9-5-3-H-R-T —Fenoll, el cabet en la faena, i la matrícula a la llibreteta, i va alçar la vista per explicar-se—. Demà, en al feina, podré veure de qui és.

—Ah!

I continuaren tots abocats al Diari.

2006

Dimarts 17 de gener de 2006. Aprofitant anit la crema de la foguera de sant Antoni, intente parlar amb Vila, l'alcalde d'Almorca, que es nega a rebre'm a l'ajuntament. Davant el veïnat del Barri, tot han sigut somriures i palmadetes a l'esquena, però, a cau d'orella m'ha deixat caure un 'oblida't del tema' que m'ha sonat a amenaça. Insistiré, doncs.

Quan he tornat, casualitats de la vida, el meu cotxe tenia una roda punxada. L'he apanyada i cama!

Dijous 2 de març. Enguany la celebració de la Cassoleta a la pinada de l'antic balneari de Bellús, ha servit perquè mestres i alumnes enxamparen *in fraganti* aquell camió cisterna, segurament d'alguna granja porquina dels voltants, rentant amb l'aigua de la presa la femta del seu contenidor. En veure que els havien descobert, han adreçat pel camí, cap a l'assut de Benissuera. Sort que aquells docents previsors li han dedicat un grapat de fotografies. I me les han fetes arribar.

El Seprona no en sap res. Després s'escamnen quan hi ha una mortandat de peixos a la Junta dels Dos Rius, davall del Pont Llarg de Montaverner, o quan hi ha pedreres il·legals que treballen a ple rendiment, al Port o al Portitxol.

Dimecres 15 de març. Hem fet les primeres proves d'edició del bloc, que encara està per batejar. He pensat la possibilitat de connectar directament amb Ràdio Valldalbaidina, que ja té una programació estable, i, pel que em diuen, una audiència més que acceptable.

Dijous 16 de març. Des de l'emissora de la Cadena Movimiento comencen a tirar llamps i pestes per les emissions de Ràdio Valldalbaidina. Això sí, de manera anònima i covarda, moooolt "pofessionals" tots. El següent pas serà el de censurar els qui la fan possible. Ens haurem d'amarrar els matxos, i a la nostra.

Dilluns 10 de juliol. Comence a seguir les activitats del regidor Chulià. Un pou de sorpreses aquest senyor, especialment des de les seues responsabilitats d'urbanisme, i les que s'atribueix si els altres companys i companyes de partit li ho consenteixen.

Dimarts 1 d'agost. Rep la visita del sergent Dalmàs, de la guàrdia civil. Més que una investigació oficial m'ha semblat un toc d'avis.

Divendres 6 d'octubre. Encete una sèrie de reportatges sobre els nouvinguts a la Vall d'Albaida: Marija, estudiant lituana; Ahmed, metge palestí; Gianni, camioner italià; Pétrar, fuster Búlgar; Adama, collidor senegalés."

L'alcalde Vila, el regidor Chulià, ... tots els noms propis anaven caent un rere altre al pot de les essències del caporal, en forma de bloc de notes.

—Haurem de parlar també amb el tal Enric. Deu saber més coses sobre el que envoltava el Martí.

—Un cafenet?

—Un rebentat, sisplau.

—Però anem al Cau.

XLIV

El Cau havia aconseguit mantenir-se com l'antre de perdició dels místics de la cultureta valldalbaidina. Sotmesa la seua gestió a diferents amos, amb els daltabaixos consegüents, sempre n'hi havia clients. Lluny quedaven ja les reunions d'aquells agosarats del Col·lectiu l'Olla, i la seua avantguardista revista *Ubi Thunnus Fremit* (*Allà on brama la tonyina*). Més lluny quedaven els creadors dels primers intents de publicacions comarcals com *Benicadell*, o d'altres més locals com *Pou Clar*, *Xara* o *Ara mateix...* També hi havien passat, en els seus orígens, grups de teatre com Bambalina Titelles i molts altres que ens estalviarem d'esmentar-vos, per no avorrir-vos.

El jovent, al voltant del Casal Jaume I, preferia d'altres indrets on no poder parlar, o haver-ho de fer amb certa dificultat, i on fer la música que ara els engrescava: *ska*, *hip hop*. Perquè el *rock* ja se'ls quedava curt.

En el Cau es reunien “velles glòries”, “glòries novelles” i “glòries entreverades”. Al costat de la taula dels artistes de Font d'Art, s'asseien els caldosos Teòrics de la Conspiració, autèntics paranoics del secretisme en l'àmbit comarcal, i més enllà els Nocturns Noctàmbuls, autèntics potes negres que només eixien de casa en pondre's el sol. No és que foren vampirs, és que no tenien feina seguida o en què haver de fixar: per això podien vetlar. De vegades, fins i tot, després de l'horari de tancament del local, aspecte que la policia local controlava estrictament d'un temps ençà, amb la persiana baixada prosseguien la seua tertúlia, que en comptades ocasions superava els deu decibels, qüestió per la qual el veïnat d'aquella cova no se n'havia queixat mai de l'escarot. També potser perquè aquell veïnat, majoritàriament

pertanyent a la tercera edat —qui collons ho va batejar amb un terme tan coent?—, solia patir de l'oïda: estaven més sords que una rella, vaja.

Jaume i la seua colla van cridar l'atenció de seguida, ja que no n'eren clients habituals. També perquè entre els lletraferits, perquè d'això anava aquell grupuscle capital·lar, les xicones feien goig, especialment perquè una norma no escrita havia exclòs tota dona de la capelleta, i això que eren les millors lectores, en qualitat i en nombre. El lleuger enrenou de la conversa va cessar i les mirades, momentàniament, s'adreçaren cap als nouvinguts.

Un dels noctàmbuls aquells, Ferri, es va alçar perquè va reconèixer la Carme i li va adreçar una fiçonada que no va deixar indiferent ningú:

—Com Vós per ací, fermosa damisel·la? —redell! Parlava com Escalante i feia intenció de besar-li la mà— Que no tindríeu a bé seure... —realment pensava en pronunciar “joure”— ...amb aquests humils i esmaperduts amadors de la glossa? — recontramecaguenlamarequeelvaparir! Que no s'assemblava ja la seua dicció més aviat a la de Joanot Martorell?

—No, mercès! —va ser l'aclaridora resposta que va fer la xicota, que se'l coneixia aquell pedantàs d'antigues cuites, i que no hi volia tornar a caure, perquè havia sigut un bac.

—Bona nit! —va ser la mútua salutació que es van fer els asseguts i els qui arribaven.

No anaren a bacs per sentit del ridícul, però Carme i Cia es van asseure a un racó, amb llums indirectes, allunyats d'allò. Fenoll no va voler estar d'esquena a l'entrada, mig per precaució supersticiosa, mig per deformació professional.

El cambrer, amb la llibreta i el bolígraf mig despestellat, va anotar com va poder la comanda:

— ...un café sol.

—La veritat és que només vull un café, però vinc amb companyia —va ironitzar la Llúcia, atenta a la becada lingüística del cambrer.

— ... un rebentat? —va plantar les orelles el del bolígraf i engolia la cada vegada més eixuta saliva que segregava, i que sentia que aquella nit s'examinava del superior de la Junta Qualificadora.

—Sí, home, amb rom. I me'l cremes amb un trosset de llima i granets de café —va aclarir comprensiu Jaume.

—Em poses un polioli batejat amb cassalla... o amb anís sec, si no en tens —Fenoll, en veure la intensa sudoració de l'home va comprendre que, de cassalla, ni un esguit.

—A mi... em posaràs un tallat descafeïnat de màquina, amb la llet descremada natural, i curt de sacarina —així, per empenyar, es va esplaiar Laia.

—Un desgraciat, no? —va fer amb una ganyota aquell pobre desgraciat que ja pensava en buscar feina a l'obra, perquè l'hostaleria s'estava posant massa costera amunt.

Ja se n'anava, atabalat, quan la seductora veu de la Carme el va fer afrontar, com un adolescent a qui han enxampat amb qualsevol inconvenient entre mans:

—I a mi, no em fas res?

—Glups! —va mormolar el servent.

—Només vull un talladet, amb tooooooota la crema —i es va llepar els llavis.